

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinosti je moč“.

„EDINOST“ izhaja vsako sredo; cena za vse leto je 4 gld 40 kr., za poln leta 2 gld 30 kr., za četrt leta 1 gld 20 kr. — Posamezne številke pri upravnistvu in po trafikah v Trstu se dobivajo po 3 kr. — Naročnine, reklamacije in inzerate prejema Upravnistvo „via Zonta 5“.

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu „via delle poste 10 t. p.“; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inzerati (razne vrste naznanila in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglaših z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

VABILO na naročevanje.

Prosimo vse one č. g. naročnike, katerim konci prvega četrtletja poteče naročnina, naj jo blagové k malú ponoviti, da ne bo zadržka pri razpošiljanju.

Naročnina za četrt leta znaša 1 gld 20 kr.

Obračamo se h kratki do vseh rodoljubov, naj blagové naš na Primorskem zelo potrební list, razsirjati.

UPRAVNISTVO.

O umoru ruskega cesarja.

Iz Petroburga dohajajo dan na dan natančnejša poročila o tem strašnem hudodelstvu. Ker vemo, da čestitim bralcem ustrežemo, zato tukaj priobčujemo važnije reči.

Loris Melikof je uže tri dni pred napadom na cesarja dobil pisma, ki so mu zaroto ovadila. Zato je carja svaril, naj nikar iz palače ne hodi, ali vladar ga ni hotel slušati. Vrženi bombi ste 20 oseb umorile, ali ranile.

Cesar je šel iz jahališča k velikej knježinji Katarini Mihajlovni na zajutrek. Ko se je o polu dveh vrnil in peljal domu ob kanalu, poknola je bomba pod njegovim vozom in zadnji del voza močno poškodovala. Cesar skoči iz voza in v tem trenutju priskoči k njemu nek častnik izmej garde, položi roko cesarju na ramo rekoč: Gospodar, ste li ranjeni? Cesar odgovori: „Hvala Bogu, nisem ranjen, le miren bodi! ali pogledati moram ranjene“. Več ranjenih je ležalo na tleh, kosakov in mimogredočih. Cesar stopi k hudo ranjenemu kosaku ter zaukaže, naj ga odnese in zanj skrbe. Prav blizu drži vojak Preobrasenskoga polka hudodelca, ki je imel v enej roki bodalec, v drugej pa revolver; bil je ta prav mlad človek, blede barve ter imel belkaste lasé i majhne brke. Cesar je oči nanj vpri, zaukazal, naj ga odvedejo i hotel potem peš demu iti, če tudi je voznik klical, naj v voz sede. Mej tem je mnogo ljudstva skupaj privrvelo. Ko cesar stori nekaj korakov, stopi k njemu mlad človek, vzdigne roko in vrže z vso močjo neko stvar cesarju pod noge ter se prekriža, kar so bližnji ljudje videli. V tem trenutju strašno poči,

da se je po vsem mestu slišalo, vsi blizu stoječi popadajo na tla. Mej prvimi in drugim napadom je minolo 2 do 3 minute; ko se gosti dim razkadi, videlo se je, da cesar na tleh leži, ves v krvi. Tudi morilec je ležal na tleh, a ni bil ranjen. Ljudstvo ga je hotelo raztrgati, ali policija ga je ubranila.

Hudo ranjenega nezvestnega cesarja so položili v sani mestnega glavarja Federova, ta ga je vzel v naročje ter krvavo njegovo glavo na svoja prsa položil. Cesarjevo čelado je puh odnesel i niso je mogli dobiti.

Častnik Novikov pripoveduje o carjevem umoru to le: Ko sem šel z jahališča domu, in dospel do Kazanskega mosta, slišal sem oba strela; hitro tekel blizu, videl na tleh umorjenega dečka, hudo ranjenega kosaka i še neko drugo osebo, poleg teh cesarja gologlavega, brez plašča, v raztrganej obleki, z razdrobljenima nogama, kri je sneg rudečila. Solze so se mi udrlé, pokleknil sem pred cesarja in rekel: „Moj Bog! kaj so storili veličanstvu?“ Cesar se ni ganil. S pomočjo necega mornarja sem ga vzdignol. Cesar je vzdignol roko proti krvavemu čelu in rekel dvakrat: „Mraz, mraz“. Hotel sem z ruto obvezati carju glavo, ko je prišel veliki knez Mihael. Veliki knez je vprašal: „Šaša, kako ti je?“ Cesar je nekaj odgovoril, česar nisem mogel razumeti. Veliki knez je ukazal mornarju, naj odloži puško, vzel je nekomo čepico z glave ter z njo pokril carjevo glavo. Vprašal sem velikega kneza, ali dovoli, da carja prenesem v najbližnjo hišo, da se tam obveže. Cesar je to slišal in s tihim glasom rekel: „Nesite me v palačo, tam umrem“, i še nekaj, česar nisem mogel razumeti. To so bile zadnje besede. Potem je zaprl oči in usta. Potem so carja na sanéh peljali v palačo.

Ko so cesarja v zimski palači slekli, pokazalo se se strašne rane, obe nogi ste bile razdrobljeni, spodnji život pretrgan, obraz ranjen. Zdravniki so izrekli, da ni nobene pomoči, prejel je sveto obhajilo. Veliko ljudstva je stalo pred zimsko palačo. Ob 3. uri 40 min. je prevzela globoka žalost zbrano množico: počasi se jo povesila cesarska zastava do polovice droga v znamenje, da je cesar umrl. Nek general je stopil pred ljudstvo ter oznanil žalostno dogodbó. Vsi pričujoči so se odkrili in prekrižali v spomin nepozabljivemu, zdaj mrtvemu cesarju.

Cesar je bil ves čas nezavesten, le pred smrtjo je za malo trenutju oči odprl i ta čas je porabil njegov spovednik Bajanov, da ga je previdel s zakramenti za umirajočee.

Pri napadu prijeli hudodelci se imenuje Rusakov, ima stoprv 19 let ter je učenec rudarske akademije; o drugem napastniku, ki je vrigel bombo, katera je umorila cesarja, ne vjemajo se poročila, ker to poročila, da so ga pri-

jeli, ono, da je bil pri napadu sam ubit i tretje, da je ubegnil.

Grozna carjeva osoda je zbudila po vsej Rusiji neskončno žalost in pretresla ves svet. Globoko je ganila vladarje družih držav i njihova zastopstva. V pariškem senatu je 14. t. m. poprijel besedo prvosednik ter rekel:

Gotovo ni nobenega uda v senatu, da se mu ni uprlo srce, ko je zvedel o napadu na ruskega cesarja, največjega reformatorja tega stotetja (živa občna pohvala), cesarja, ki je mnogo milijonov Slovanov osvobodil. Francoski senat i državni zbor sta ta dan praznovala Gladstone je 16. t. m. v spodujej zbornici nasvetoval na kraljico adreso, v kateri se izreka sočutje zbornice. Celó senat ameriškanskih severnih držav je izrekel, da se mu tako hudodelstvo studi ter izrazil svoje sočutje do ruske vlade in ruskega ljudstva. Legislatura v Novem Yorku je storila enako, ona hvali carjeve zasluge za Ameriko mej domaćo vojno, kakor tudi osvobojenje kmetov in Bolgarov.

Da so balkanske male države to grozno hudodelstvo najhujše obsodile, kedo bi o tem dvomil? saj je njim blagi Aleksander bil največji dobrotnik. Njegove zasluge za te rodove so tolike, da bodo za vse čase zlatimi črkami v zgodovini zapisane; njim je car osvoboditelj. Koliko drage ruske krvi je bilo prolito za sveti križ i zlatno svobodo teh dežel! I ruski narod jo je prolival udano, ker je umel carjevo sveto nalogo. I ta kri ne ostane nerodovitna, ruski narod lahko govori: Iz naše krvi cvete svoboda Slovanom.

Če je ves svet protresel grozni carjev umor, če se je iz vseh krajev, kodar solnce sije, oglašal stud nad hudodelstvom i srčno sožaljenje izrekalo novemu vladarju, osupnulo i razžalilo je vse dobromisleče ljudstvo, da avstrijski državni zbor ni imel ni ene besede, s katero bi razodel bil svoj gnjus zoper toliko hudobijo i sožaljenje sosednje državi, ki je Avstriji sorodna po krvi ter je v najhujših stiskah bila zvesta njena zavezništva i podporica. Če Madjari v svojem napuhu érté Ruse, naj uže bo, ako prav je smešno, ker o njih velja basen o žabi in volu; če ne morejo več braniti rekam, da ne bi skoraj vsako leto bolj i bolj razdirale njihove zemlje i delale jezér, kako se bodo branili tistemu poplavi, ki mora priti ter jih potopiti, ker niso umeli časa i njegovega svarjenja! Kdor visoko leta, nisko sede: grob zijá pod napuhom. Da je državni zbor na Dunaji uže tako odvisen od Madjarov, da se je pri teh potrkalo, ali bi oni ne bili nevoljni, da se izreče sožaljenje, to je vendar preveč! Kdaj so se vprašali Madjari nas za našo voljo? Če je bogosluzno delo, veseliti se bližnjega nesreče, potem imajo Madjari prav, nas pa naj Bog

varuj take morale! Če je madjarska mrzkost politična modrost, to naj sodijo sami, saj imajo, kakor se trdi, izvrstno politikarje, ki gledajo v bodočo njihovo mogočnost slepim očesom.

A to ogromne večine avstrijskih narodov toliko ne boli, hudo pa jih je ožalostilo, da nekaterim Poljakom celo nesreča ni sveta, da ne morejo zatreti stare mržnje vpričo — umorjenega carja! Res je, Rusija je grešila zoper nje, pa grešili so tudi oni sami zoper sebe; gotovo ne bi bil Koščiusko, smrtno ranjen, izrekel proroških besed: Finis Poloniae, da Poljska sama ni toliko soper sebe grešila. Naj bi Poljaki pomislili, da so i oni Slovani, da smo vsi Slovani ene matere sinovi, da se tedaj moramo vsi kakor bratje ljubiti i staro žaljenje odpustiti, potem bi boljše bilo njim i nam. Ali Poljaki ne vidijo, kako se njihovim bratom godí na Poznanjskem, da tam kopni njihov rod, kakor sneg v južnem vremenu; ali nemajo srca za te brate, katerih obupne glasove čujemo iz berlinskega državnega zbora, ker vidijo, da jim stopa na pete tista smrtna osoda, katerej so v naročje pali polabski Slovani, da so zdaj nam njih potomci največji sovražniki? Najlepši sad mora pasti, ako se vanj zakoti érv, tako tudi narod, v kateri se tujec vgnjezdí, da v njem gospodari. In tak érv je slovanske rodove strašno razjedal, njihova sreča je le to, da imajo zdravo deblo, katero od leta do leta krepkeje rodí.

Pred malo dnevi je zgubilo to deblo najpleminitejši sad, a brst je zdrav, upanje ni šlo po vodi.

Iz državnega zbora.

Omenili smo zadnjič zelo važnih razprav in sklepov ter dogodkov v državnem zboru, mej drugim tudi interpelacije glede slovenskega jezika pri sodnijah v slovenskih deželah. Glasi se ta važni politični čin takole:

INTERPELACIJA

slovenskega poslanca viteza Schnoida in tovarišev do pravosodnjega ministra v seji državnega zbora 11. marelja.

„Pred nekoliko dnevi je bilo v javnih listih čitati od besede do besede ponatisnen ta le odlok c. kr. najvišjega sodišča:

(Tu stoji odlok, po katerem ima biti na Kranjskem edini nemški jezik sodniški jezik.)

Iz časopisov in iz raznih drugih verjetnih poročil se je tudi zvedelo, da je c. kr. predsedništvo višje deželne sodnije v Gradci ta odlok c. kr. najvišjega sodišča naznanilo ne le vsem sodnijam tamošnjega okrožja višje deželne sodnije, temuč tudi drugim oblastnijam in uradom,

trobentanja, bobnanja, puške so ropotale, kakor bi bil lesenike stresal iz vreče, topovi pa so ko bas v pesmi grmeli. Veekrat je kaka krogla mej nas padla, vsi smo hitro na zemljo popadali, razoralo je zemljo in ko se je globoko zarita razpočila, letela je na nas zemlja in kamenje. Nekoliko nepreviden sem bil, in uže sem čutil na levem komolcu, kako me je nekaj speklo, ko se potipljem in pogledam, vidim, da mi teče kri in da mi je krogla plašč, sukno, košuljo in kožo na komolcu odtrgala, a vendar ne hudo ranila.

Boj je divjal, uže je bila ura 6 zjutraj, naša kompanija je imela v sredi vala *Montebello* zasesti prelaz čes most. K malu smo bili na določenem mestu, Stupica je rekel necemu krojaču, kateri je imel obilo prihranjenega denarja, kajti bil je prav šus stiskač, da si ni ničesa privoščil: Ti slamopukec, le privrabi mošnjico, kadar padeš, primojdunaj, da ti pobrem vse. Krojač se je ožalostil, in res je bil ta dan zadnji njegovega življenja; on in stotnik sta padla zadeta od razpokljive krogle in Stupica ga je v stran nesel, pa mu je tudi v resnici svetle tolarje pobral.

Dva topa na sredi ceste sta morilno sipala razpokljive krogle mej Francoza, kateri so večkrat skušali prodreti čez most. Topničarji so padali in tudi kolesa topov so bila razbita, pomagali so naši fantje, toda malo časa, ni se več na sred ceste smelo, ker so padale krogle kakor dež.

(Dolge prih.)

PODLISTEK.

Odlomki iz mojega dnevnika.

(Spisuje Samotič.)

(Dalje.)

Nekega večera je bila vsa družba v krémi. Stupica je bil dobre volje, pili so, da je bilo veselje. Na Lombarškem pa je v krémi bila navada, da vse posode ostanjejo na mizi, kolikor se z vinom nalitih na mizo prinese. Krémar vselej pijačo v drugej posodi na mizo prinese, ko pa račun dela, šteje posode in tako vé, koliko se je popilo. Palčiću je to prav ugajalo, kajti vedno je kako posodo pod klop v kot postavil in ko je krémar posode štel, zelo se je opeharil. Nevarno je bilo, če je Palčić sedel pod kako polico, in če je na polici suho meso ali kaj takega viselo, palo mu je v pravem času na glavo. Če pa je krémar to opazil, vendar je bil prevarjen, ker marsikaj je zginolo v lačni plašč. Včasih je krémar celo Palčića za odpusčanje prosil, ker je bilo meso tako slabo obešeno, to se ve, da mu je Palčić tudi rad odpustil. Ako je bataljon le tri dni v kakem kraju stal, uže so bili ti tiči povsod znani, kajti vedno so bili skupaj, peli so prav dobro in burke uganjali, da bi človek bil počil.

Garibaldini so se nam vedno umikali,

niso čakali, da bi jih bili mi napali. Naš general Urban je bil izvrsten vodja svojemu klatečemu krdelu. Po zankazu smo se morali vedno sem ter tja klatiti, in tako smo prišli tudi blizu trga Montebello. Zjutraj 20. maja smo taborili na nekem griču: zarja je napolnila in zagrmelo je daleč tam; vsi smo napoli k višku; drugi in tretji strel nas je prepirčal, da se je unel prvi boj mej našo in lasko-francosko vojsko. Huzarji so se svojimi lahкими konji sem ter tja ko ptice švigali, nosili so poročila in ukaze, kako se imamo v bojno érto postaviti. Ko se je zdanilo, videli smo, ko so se proti nam pomikale velike čete, vse modro in rudeče opravljene; bili so Francozje Velik dim se je valil v zrak, hiše so gorele, bil je strašen prizor za mladega neizkušnega vojaka. Vse je vtihnolo, kajti v boj smo morali, še male trenutkov in tudi mi se pomešamo mej trume, streljali, bodli, bili, krščeni bomo z ognjem, kakor je to pravemu vojaku spodobno. V tem hipu pade krogla mej nas, poreže 6 mladih fantov kakor kosa travo, da še érhno! niso. Pogledali smo se plaho, le Stupica, Flajšman, tesar in Palčić so klobuke v roki držali in hoteli krogle loviti, kar je nam nekoliko srčnosti dajalo, vendar smo se mladi le bolj po sili smijali. Stotnik, srčen mož, še ganil se ni, rekel je Flajšmanu: šakrameška! Le korajžen ga bod Flajšmana, ti ga bom dal rum, da boš pijana. Flajšman je takoj hotel ruma, šel je k stolniku in ga precej nagovoril za pijačo. Dal mu je steklenico, katere pa Flajšman

ni od ust odtrgal, dokler je kaj notri bilo. Krogle so uže dobro žvižgale, ko je rum pil, a vselej je z roko mahol, kadar mu je katera mimo glave zažvižgala.

Zdaj je bil krst, važen trenotek vsem; razdeljeni smo bili, v moj roj je spadala tudi družba lumpacij vagabundov, tako smo zvali bralcem uže znane tičke. Za neko murvo smo stopili, jaz za deblo, drugi v vrsti za mano. Perje je od drevesa letelo, kakor bi ga bil s palico klatil. Jaz ko višji lovec sem moral prvi pomeriti na živega vraba, a ne na papiratega moža v tarči; kolikor srčnosti sem si koli dajal zaradi česti, vendar sem se bal smrti ali hude rane. Prvikrat pomerim na rudečo-hlačmana, érhnočnega Francoza, puška se pa neče vpaliti, napnem enkrat, dvakrat in večkrat, sprožim, pa vse zabada, kajti v strahu sem pozabil deti kapico na pra-nico. Ko to zapazim in pogrešek popravim, sprožim, puška počí in zdelo se mi je, da se je tam spredaj zamurski rudečehlačman zvrnil. Drugič nabijem puško, dobro se tišim debela, ki mi je život branilo, pomerim in slo je dobro, ko pa hočem v tretje puško nabiti, nisem imel nabijala, izstrelil sem ga, ker sem ga pozabil pri nabijanju v cev. Krogla so padale, Flajšman je rekel, da je eno ujel, ki je brenčala ko brenčelj, in res se mu je vsadila v kopito njegove puške; jaz sem mej tem v klobuk eno dobil, zdaj sem imel vsaj zračni klobuk.

Strašansko je bilo prikrat v boju, skoro sem pozabil na smrt, toliko je bilo ukazov,

ki njemu niso podložni. Podpisani ne smejo zamolcati, da je tako meritorna vsebina odloka, kakor tudi jako vidna skrb predsedništva c. kr. višje deželne sodnije v Gradci, odloku zagotoviti hitro in povsod uplivačo razširjenje, vzbudila čut najglobljega razburjenja v onem lojalnem, državi udanem in cesarju zvestem narodu, ki prebiva v enem delu Stajerske in Koroske, potem na Kranjskem, Primorskem in v Istri, in kateri narod vidi, da mu navedeni odlok krati njegove z državnimi osnovnimi postavami zagotovljene pravice ter žali tudi njegovo narodno čast.

Razložjen je narod v svoji pravici, ker ta razsodba izključuje od države priznane enakopravnost njegovega jezika v uradu ter skruni njegovo narodno čast, ker se smatra njegov jezik za tak, kakor bi ga ne bilo, ko naveden v deželi in ako se rabi, da se more to smatrati kot ozrok ničevosti.

Ozbično prepričani, da ne more niti iz uradne instrukcije niti iz splošnega sodniškega reda deželna višja sodnija izvajati pravice formalno odločevati tam, kjer bi imela odločiti samo o meritorni pritožbi strank;

z ozirom na to, ker sta obe razsojevalči višji instanci ignorirali, da ima čl. 19 državne osnovne postavbe vzvratno ali nazaj delujočo moč na obstoječe z njo morebiti v protislovju stoječe zakone in postavno moč imejoče naredbe in ker sta paragrafa 13 podvrgli tak pomen, kateri — deželi navadni jezik razširja v nek sodnijski jezik ali v deželi navaden sodnijski jezik — naravnost nasprotuje duhu tega zakona in državnega osnovnega zakona;

in z ozirom na to, da je v razsodbi navedeni razlog, „da je nemški jezik izključivi sodnijski jezik na Kranjskem,“ naravnost neresničen, ker se že 30 let na Kranjskem, Stajerskem in sploh v vseh onih krajih dežel, kjer prebivajo Slovenci, pri sodnijah mnogokrat tudi slovenski uraduje, katerim višja deželna sodnija sama daje slovenske tiskovine za odloke in razsodbe in ker so mej vsem tem časom sodnije brez zaprek do najnovejšega časa sprejemale slovenske vloge ter izdajale razsodbe in odloke v istem jeziku;

nadalje z ozirom na to, da je z dvornim dekretom od 22. septembra 1833, št. 109, z ministersko naredbo od dne 13. marca 1862, št. 863 in koncem z državno osnovno postavbo o občnih pravicah državljanov od 21. decembra 1867, št. 142 d. z. raba slovenskega jezika pri sodnijah pozitivno določena in pravica slovenskega naroda glede neovirane rabe njegovega jezika v uradu zagotovljena;

potem z ozirom na to, da po najvišji resoluciji od 31. oktobra 1785, št. 489 „ima višja deželna sodnija sicer natanko ozirati se na rabljene formalnosti pri reševanju kake pravde, opazene pomanjkljivosti nižje sodnji takoj naznaniti ter jih za prihodnje ustaviti, kjer pa zakon na opuščen predpis izrečno ne določuje ničevosti, tam naj je take pomanjkljivosti ne ovirajo ter naj sodi; nikoli in nikjer pa ni uzrok ničevosti to, če sodnik svojo razsodbo izroči stranki v slovenskem jeziku in zato bi se s tem slučajem ne bilo imelo ravnati kot ničevostnim;

naposled z ozirom na to, da je omenjeni odlok najvišje sodnije žaljenje pravice, zagotovljenih z državnimi osnovnimi postavami, ki je tem večje v svojih posledicah, ker so se pri c. kr. okrožni sodnji v Celji, kakor se sliši, že samo zaradi razglasenja onega odloka v zadnjih dneh odbile tri slovenske vloge slovenskih strank, a je dolžnost visoke vlade, da celó tam varuje in brani, kjer nepriznani odloki sodnij kratijo splošne pravice državljanov, dovoljujejo si podpisati do nj. eksc. voditelja pravosodnjega ministerstva staviti prašanje:

1. Ali je visokej vladi znana razsodba c. kr. najvišjega sodišča od 16. februarja l. št. 1697 in od c. kr. višje deželne sodnije predsedništva v Gradci ukazani razglas tega odloka do podložnih sodnij in drugih, celo avtonomnih oblastnih?

2. Kaj namerjava visoka vlada storiti, da s tem odlokom najvišjega sodišča žaljeno pravico Slovencev do enakopravnosti njih jezika v uradu zopet v veljavo dene?

Pl. Schneider, dr. Vošnjak, dr. Poklukar, Nabergoj, knez Vindischgrätz, Kljun, Obreza, dr. Tonkli, grof Hohenwart, V. Pfeifer, grof Margheri, Herman, baron Gödel, dr. Vitezić, grof Harrach, knez Lobkovic, dr. Rieger, Zeithamer, knez Schwarzenberg, dr. Šrom, knez Alfred Liechtenstein, grof Brandis, grof Kinsky (in mnogocerknih in nemško-konservativnih poslancev, vseh skupaj 55).

Mi se trdno zanašamo, da ta interpelacija doseže svoj namen, kajti z odlokom najvišjega sodišča se je Slovencev hotelo popolnoma iz sodnij izbačiti, kar pa je v nasprotju ne le z vsemi prejšnjimi zakoni in ukazi, temuč tudi z natoro samo. Uže v zadnjem listu smo rekli, da je omenjeni odlok strune tako napel, da morajo popokati, i prav zato je nam več koristil, nego škodoval, ker bo vlada zdaj primorana, dejansko izvršiti člen 19 državnih osnovnih postav.

Objavili smo tudi odlok najvišjega sodišča, po katerem se je izbačil slovenski jezik iz tržaške trgovinske sodnije. Tudi to stvar so naši poslanci v roke vzeli in 15. t. m. dr. Tonkli stavil to le

INTERPELACIJO.

Slovenska trgovinska firma Milesić in Dolenc sta pri c. kr. trgovinskem in pomorskem

sodišču v Trstu vložila dne 4. decembra 1880, št. 14.022, menjično tožbo, pisano v slovenskem jeziku, katere se je pa z odlokom dne 7. decembra 1880, št. 14.022, odbila kot nepostavna zato, ker nij sestavljena v jednem jeziku tamošnje sodnije.

Vsled priziva imenovane trgovinske firme je c. kr. deželno višje sodišče v Trstu s sklepom od 16. decembra 1880, št. 4230, odlok trgovinskega sodišča ovrglo in temu ukazalo, da tožbo reši.

Izvršenje tega sklepa je predsednik višje deželne sodnije v Trstu ustavil ter ga s poročilom od 22. decembra 1880, št. 4230, predložil c. kr. najvišjemu sodišču.

To pa je z razsodbo od dne 11. januarja 1881, št. 2, ovrglo sklep c. kr. višje deželne sodnije in potrdilo sklep c. kr. trgovinskega sodišča.

Razlogi te najvišje sodnijske razsodbe glasé se tako-le:

„Z ozirom na to, da imajo sodnije nalog uradno paziti na to, da se natanko izvršujejo postavne določbe glede rabe sodnijskega jezika; z ozirom na to, da je res strogo izvrševanje teh določeb v interesu uravnanosti justične uprave absolutno potrebno, katere bi se pokazala kot popolnem nemogoča, ako bi bilo strankam prepuščeno na voljo, rabiti pri sodnijskih vlogah ta ali oni jezik; z ozirom na to, ker ne gre samo za pravice strank, mogla se je porabiti naredba §. 172 cesarskega patenta od 3. maja 1853, št. 81, in da ima po vsebini tega paragrafa najvišje sodišče pravico razsojevati v dotični stvari, ker je pravda stvar; z ozirom na stvarnost, da sta bila, odkar se je osnovala trgovinska in pomorska sodnija v Trstu, pri tej sodnji priznana kot sodnijska jezika samo italijanski in nemški jezik; z ozirom na to, da se ta stalno in brez izjem izvrševana navada popolnem strinja s predpisi §. 13. o. s. r., katere navade ministerska naredba od 15. marca 1862, št. 863, nič ne spreminja niti je spremeniti nij mogla; z ozirom na to, da se vidi iz vsebine in duha te ministerske naredbe samo ta namen, da se morejo oni prebivalci slovenskih okrajev, bi razen slovenskega drugega idioma ne umejo, tega idioma pri sodnijskem zaslišanju in v svojih sodnijskih vlogah posluževati, kolikor je to mogoče z ozirom na jezikovne znanosti sodnijskih uradnikov; z ozirom na to, da se v konkretnem slučaju ne more reči, da se strinja z namero te ministerske naredbe, ker je navedeno vlogo vložil eden tržaški odvetnik v imenu tržaške trgovinske firme, ki gotovo zna sodnijski jezik.“

Vsi navedeni razlogi pa so ničevi ter niso zakonom utemeljeni, ker so temveč nasprotni vsem postavnim določbam, na katere se sklicujejo.

Pred vsem se naglašja in konstatuje, da predsedstvo deželne višje sodnije ni imelo nobenega uzroka, ustaviti ekspedicijske sklepe deželne višje sodnije, ker ima po zmislu §. 172 cesarskega patenta od 3. maja 1853 št. 81 samo tedaj to pravico, ako se kaj takega sklone, kar bi zakone naravnost napačno tolmačilo ali s čemer bi se jih napačno uporabljalo. V navedenem slučaju pa se to ni le ne zgodilo, temuč strinja se s sklepom deželne višje sodnije s črko in duhom §. 13 o. s. r., z dvornim dekretom od 2. maja 1833 št. 109 in od 15. marca 1862 št. 865, z naredbo od 20. oktobra 1866 št. 1861, katero je z okrožnico od 30. oktobra 1866 št. 4920 tržaška višja deželna sodnija naznanila ko vodilo vsem podrejenim si sodnijam, in s členom 19. državne osnovne postavbe od 21. dec. 1867 št. 142; predsedstvo višje deželne sodnije ni imelo tedaj nobenega uzroka ustavljati sklepa višje deželne sodnije ter ga predlagati najvišjemu sodišču, in to tem manj, ker se nobena stranka ni zoper to pritožila; dalje izvira iz tega, da tudi najvišje sodišče ni imelo nobenega postavnega uzroka uradno posvetavati se o sklepu višje deželne sodnije ter ga preduragovati.

Tedaj z ozirom na to, da §. 13 o. s. r. vsak v deželi navadni jezik priznava za sodnijski jezik in je dvorni dekret od 22. decembra 1835 št. 109 odredil, da so v sodnijah pripuščena vsa pisma pisana v kakem deželnem jeziku;

z ozirom na to, da je trgovinska in pomorska sodnija v Trstu kompetentna ne le za Trst, nego tudi za več čisto slovenskih okrajev, n. pr. Komen, Sežana, Podgrad itd.;

z ozirom na to, da sta na Primorskem dve tretjini vsega prebivalstva slovenske ali hrvaške narodnosti, da je tako slovenski kakor tudi hrvaški jezik na Primorskem in v okrožji trgovinske in pomorske sodnije tržaške v deželi navadni jezik, tedaj sta oba taka jezika, ki sta pripuščena v sodniji;

z ozirom na to, da se je z naredbo pravosodnjega ministerstva od 15. marca 1862 št. 865, 4. odstavek, ukazalo, da imajo vse sodnije, kjer stanujo Slovanci, v slovenskem jeziku sestavljene vloge brezpogojno sprejemati in če treba, dati strankam tudi slovenske odloke;

z ozirom na to, da ministerska naredba od 20. oktobra 1866 št. 1861 izjavlja izrečno, da se ministerska naredba od 10. marca 1862 ne ozira le na kazenske stvari, temuč na vse v slovenskem jeziku sestavljene vloge brez razločka, naj take kazensko-pravne pravne ali nepravne stvari obsejajo in da so tedaj na vsak način dovoljene v slovenskem jeziku sestavljene tožbe in druge vloge v pravnih zadevah;

z ozirom na to, da se s tem vidi dokazana neresničnost nadsodnijskega motiviranja, češ, da je navedene ministerske naredbe jedini namen ta, da se le onim prebivalcem slovenskih okrajev, ki ne umejo drugega razen slovenskega idioma, omogoči, da se poslužijo tega idioma pri sodnijskem zaslišanju in v svojih sodnijskih vlogah, kolikor je namreč to mogoče z ozirom na jezikovne znanosti sodnijskih uradnikov, ker o takem skrepi ne govori navedena ministerska naredba in ker je določbam člena 19 državne osnovne postavbe od 21. decembra 1867 št. 142 naravnost nasprotna, v katerem členu se priznava enakopravnost vseh v deželi navadnih jezikov v uradu, tedaj tudi v sodnji;

z ozirom na to, da je c. kr. deželna višja sodnija v Trstu s sklepom od 16. decembra 1880 št. 4230 priznala slovenski jezik ko v Primorji navaden jezik, konstatovala in potrdila, katere oblastnija gotovo more o stvari kompetentno razsoditi, ker je na mestu trgovinskega sodišča v Trstu in v tem oziru stvar dobro pozna;

z ozirom na to, da omenjeni odlok najvišjega sodišča krati slovenskemu narodu na Primorskem postavno priznane in zagotovljene jezikovno enakopravnost pri rabi v sodnji, in da način, kakor se dotični odlok utemeljuje, more na vse one sodnije, ki so slovensko sestavljene vloge res in brez ovir sprejemale in reševale, tako uplivati, da bodo odslej take vloge odbijale;

z ozirom na to, da mora to postopanje c. kr. najvišjega sodišča veliko in opravičeno vznemirjenje vsega slovenskega prebivalstva na Primorskem prozati ter je moti v njegovem patriotičnem čutenju, ker mora v odbijanju slovenski sestavljenih vlog pri sodnji videti pritisk v to svrhu, da bi svoje vloge sestavljalo nemški ali italijanski, v čemer pa zopet leži tendenca germaniziranja ali italijančevanja državi nerazumljivo zvestostjo udanega slovenskega naroda;

z ozirom na to, da ima visoka vlada dolžnost, da tudi slovenski narod na Primorskem brani v rabi njegovega jezika pri c. kr. sodnijah, ker ima pravico do tega ustavno zagotovljeno — dovoljujejo si podpisani naslednji vprašanji staviti do nj. ekscelence voditelja pravosodnjega ministerstva:

1. Je li visokej vladi znana razsodba najvišjega c. k. sodišča od 11. januarja 1881, zastran rabe slovenskega jezika?

2. Kako misli vlada neovirano rabo slovenskega in hrvaškega jezika na Primorskem pri c. k. sodnijah varovati in dejansko izvesti?

Dr. Tonkli, dr. Vitezić, J. Nabergoj, dr. Vošnjak, dr. Jerabek, K. Klun, Schneider, Pfeifer, Obreza, Herman, Vojnovič, Adamek, Klaič, dr. L. Monti, Šupuk, dr. Bulat, dr. Renčič, Borelli, J. Suda, dr. Gabler, J. Tilser, Vorel, Weber, Skopalik, dr. Fanderlik, Wurm, Nedopil, dr. W. Kusy, dr. Mikyska, dr. Janza.

Tudi na to prašanje pričakujemo ugodnega odgovora, a ne le odgovora, pričakujemo tudi del, taci del, po katerih zadobi slovenski, pa tudi hrvaški jezik na Primorskem popolno enakopravnost.

Tacih del pričakujemo uže davno, ali kolikor bolj jih pričakujemo, toliko bolj se žalijo narodne naše pravice; pri sodnijah smo prišli uže do zadnje zarez. Zdj pa se kolo mora obrniti.

Dopisi.

V Trstu, dne 18. marca.

Sprejmi, draga Edinost, nekoliko vrtic o popotovanju Nj. visokosti prestolnega nastopnika cesarjeviča Rudolfa, posnetih iz pisma necega našega narodnjaka, ki biva v Kahiri ter je sam vse na svoje oči videl.

Ko je parnik „Miramar“ priplul v Aleksandrijo, sprejelo ga je stotero ladij in čolnov, ki so bili praznično odličeni z avstrijsko-ogerskimi prapori, v katerih so bili pravi in drugi avstrijski naseljenci. Ko se je parobrod ustavil, začeli so streljati s topi na trdnjavah, stoječih na obrežju. Minister baron plem. Schaffer v častnej uniformi, general konzul Günner, konzul Demšar *) in vsi uradniki avst. konzulata v Aleksandriji, vsi v svetlih uniformah, šli so na brod, kder jih je minister po vrsti predstavljal. Cesarjevič je z vsakim govoril par besed, nekega uradnika je vprašal, je li mnogo Dalmatincev v Aleksandriji, potem so bili predstavljeni načelniki egiptovskih oblasti in avst.-ogerski naseljenci. Popoldne se je peljal cesarjevič v kočiji po mestu na sprehod, potem po železnici v „Ramleh“ in se vrnil po kanalu „Muhudie“ in stopil na suho pri Pompejevem stebru; prisel na brod nazaj, povabil je na kosilo c. k. ministra, barona pl. Schafferja, glavnega pruskega konzula, barona Saurma, in egiptovskega generala Abdel Kader paša, kateri ima spremljati cesarjeviča na daljem potovanju po Egiptu. Ta general govori prav dobro nemški, ker je izvršil študije na Dunaju.

V saboto zjutraj je potoval carjevič z vsem spremstvom iz Aleksandrije v Kairo v posebnem vlaknu, ki je bil jako krasno ozalšan, po-

sebnost njegov salon, ki je vlastina egiptovskega namestnega kralja. Železniška postaja v Kahiri je bila praznično odlična z vsakovrstnimi prapori, grbi, cveticami in drugim zelenjem, velika množica ljudstva, posebno naseljencev in avst.-ogerskih podanikov, delali so vrsto okoli in okoli tako, da sta si dva bataljona belih in eden črnih vojakov s trudom prostor naredili, da so se mogli uvrstiti. Namestni egiptovski kralj je prišel na postajo ob 11³⁰, in vojaška godba je zaigrala egiptovsko himno in potem druge melodije. Ob 12³⁰, popoldne hlapon s žvižgom naznani cesarjevičev prihod in vse tako utihne na postaji, kakor v grobu. Ko se je jel vlak blizati postaji, gre cesarjeviču naproti namestni kralj, in ko se vlak ustavi, izstopi cesarjevič, pod roko Mehemet-Teufik-u, ki ga je na vratih čakal, godba zaigra avstrijsko himno, vojaki ga po vojaški pozdravijo in gromoviti hurah, evviva, hoch in živio klicji pretresejo svet tako, da godbe niti čuti ni bilo.

Cesarjevič je z najbližje stoječimi govoril; na vratih postaje so stali Bokotorci v uniformah in Črnogorci z njimi. S temi je carjevič govoril v dalmatinskem jeziku. Ko je stopil v kočijo namestnega kralja, gremli so krepki živoklici iz prs Dalmatincev i le en sam Eljen se je slisal. Peljal se je potem s kraljem namestnikom v palačo Kosr-El-Nusha, ki je bila nalašč zanj pripravljena. Popoldne je šel k piramidam in na lov.

Na večer so se zbrali vsi avstrijski naseljenci in podaniki pred poslopjem avst.-ogerskega poslanca. Ob 8. uri zvečer so se jeli pomikati vsi, spremljani od vojaške godbe, na obeh straneh je korakalo okoli 400 Arabcev, ki so nosili prižgane plamenice, tako zvane „Masciolla“, ki je prav lepa in čarobna razsvetljava, k palači Kosr-El-Nusha, kder je stanoval cesarjevič in dospeli so tja ob 9. uri zvečer. Cesarjevič je bil še pri obedu, poslal je prosit, naj nekoliko potrpé, da se jim sam zahvali. Ko mine malo minut, pride sam cesarjevič na pomole, in zagrmeli so zopet živoklici iz tisočero prs. Posebna deputacija, 12 mož, pa je šla cesarjeviča pozdravljati v imenu vseh naseljencev. Blum paša pa se je zahvalil v cesarjevičevem imenu spodaj stoječim v kratkem jedernatem govoru. Ko konča s trikratnim: Evviva li principe Rodolfo, zadelani so tako krepko živoklici, da so oglušili vse Evviva. Potem so se vrnoli vsi zopet v mesto, spremljani s plamenicami in godbo.

V nedeljo zjutraj je šel cesarjevič k sv. maši, potem pa mesto ogledat, obiskal je mošeje in grobove kalifov, popoldne se je napotil k piramidam, ali nanje vendar ni hotel, potem pa na lov v arabske puščave. V ponedeljek zjutraj je obiskal oficijelno v krasni uniformi kralja namestnika in potem sprejel njega v svojem stanovanju. Zvečer je bila velika večerja, h kateri je bilo povabljenih 50 oseb.

Omeniti moram tudi, da so v nedeljo zvečer avstrijski naseljenci in podaniki priredili podolnoma orjentalско veselico na čast cesarjeviču v vrtu „Ezbekih“; trajala je od 8. ure zvečer do polnoči. Bil je ples, petje, godba, vse orjentalško; plesalke, komedianti z opicami in kočami, čarodejci i. t. d. Čvrtorka zamorcev iz Sudana s palicami, ples Beduinov in mnogo drugih orjentalških iger je bilo, takih, da poročevalci teh vrstic, če tudi uže mnogo časa tam biva, ni še videl. Ljudstva je bilo brez števila in vojaki so s trudom naredili prostor za prehod cesarjeviču, ki se je veselo zabavljaj in čudil tem orjentalškim igram in burkam.

Vtorek je cesarjevič ogledal tako zvani „Bulako“ ali egiptovski muzej, najpri in edini na svetu, ki hrani toliko znamenitih starin. Ogledal je tudi Marijino drevo, ali Albero della Madonna, in okameneli gozd, potem delalnice Porvis, kder je videl dar, namenjen njemu ob njegovej poroki. Napravili so ga avstrijski naseljenci. Ta dar je soba za pušenje, vsa pregrinjala, zagrinjala in zastori so narejeni po najstarejši šegi iz časov znanih Faraonov, tudi okna in vrata, mize in stoli, vse je zrezljano po starej šegi. Pipe ali „Čibuki“ so vsi napravljeni krasno in olepsani z dragocenimi kamni. Priprava za kavo je iz teškega srebra, ena dvanajstotina za cesarjeviča, druga za caričino Stefanijo; vse to je okrašeno z brezštevili demanti. Cesarjevič je bil jako po všeči, in sme se v resnici neprecenljivi in krasen imenovati; ostal je cesarjevič polu ure tam in iz Čibuka *) pušil.

V sredo je šel cesarjevič na lov v Fayum in v nedeljo pojde v Suit.

Ko drugo poročilo prejmem iz Kahire, bodem pa zopet pisal, ako ti bode drago, ljuba Edinost **) Nazdar!

Mirko.

Iz Materije, dne 15. marca.

Vsak stan je čistan in plodonosen, kateri vrsi svojo dolžnost; tako je tudi učiteljski.

Imeli smo vrliga i čistnega gosp. učitelja Mrcino, kateri se je preselil v Gorico na c. k. šole. Kako lepo je bilo videti, kako je svojo šolsko mladino učil; ni mu bilo teško popustiti najboljega društva, kadar je bilo treba katerega otroka odvrti od kake napake ter mu kaj

*) Čibuk turška pipa (Pisatelj).

**) Prosimo (Ureda).

*) Iz železnikov doma.

Zimsko zdravilo.

Wilhelmov

hladilni, protirevmatični

kričistilni čaj.

ki ga izdeluje

Franc Wilhelm,

lekar v Neunkirchen (Dol. Avstr.)

je dobro zdravilo zoper krč, trgaue, otročje žile, zoper zastarane trdovratne bolezni, zoper odprte rane, zoper hraste in spolske bolezni, zoper mazulje po životu in na lici, gobe, sifilitične otekline, zoper prebasana jetra in obisti, zoper zlato žilo, in zlatenico, zoper bolezni v živcih, zoper bolečine v kitah in žilah, zoper tišanje v zelodu, zoper zaprtje vetrov in spodnjega telesa, tišanje vode, polucije, možgano slabost in ženski tok, zoper škrofeljne in bramorme in take bolezni.

Na tisoče pohvalnih pisem to potrjuje. Spridevala pokažemo zastoj, če kdo zahteva.

Zaboji so razdeljeni na osem kosov, vsak kos za 1 goldinar, kolek in zavitek stane 10 kr.

Varovati se je ponarejenih izdelkov, zato naj se gleda naše marke, ki so v mnogih državah postavno branjene.

Prodajo pa ta čaj: v Ljubljani: **Peter Lassnig**, V Trstu: **Jak Seravallo** in **Ed. pl. Leitenburg** lekarja.

(6-1)

Spomladansko zdravilo.

NEVARNA

BOLEZEN

ki napada mnogo ljudi.

Ta bolezen se prične z majhnimi nerednostmi v želodcu; če pa se zanemari, napade ves život, kakor obisti, jetra in sploh vse prebavilne dele, človek zelo oslabi in le smrt ga more bolečo oteti. Bolezni sami večkrat bolniki ne umejo. Ako vendar bolnik sam sebe vpraša, potem lahko razvidi, kje in kakošna je njegova bolezen.

Prašanje: Ali imam kakšno bolečino, ali me kaj tišči, ali teko sopem po jedi? Ali se slabo čutim, ter se mi dela emota? Ali so moje oči rumenokaste? Ali nemam na jeziku, na nebu in zobeh debelega žlema, ko se zbudi in imam li slabokus v ustih? Ali imam bolečine v lakotnicah in na križu? Ali ne čutim na desni strani kakor bi se jetra večala. Ali ne čutim trdnosti in omotice, ako po koleni stojim? Ali je izcepanje iz ledje nekoliko ali zelo barvano in ali se dela vsedeč v posodi? Ali se po jedi pri prebavljanju trebuh napihuje? Ali se napravljajo vetrovi in se rige? Ali večkrat srce močno ne bije? Te razne prikazni ne nastopijo vse k malu, ali posamezne bolnika nekoliko časa mučijo in so predhodnice zelo hude bolezni.

Ako bi se bolezen dalj časa zanemarljivo, provzročuje suh kašel in slabosti. Pozneje provzroči suho kožo z umazano rjavostjo barvo; na rokah in nogah je vedno mrzel pot. Ko se bolj muči bolezen na jetrih in ledicah, začnejo se tudi revmatične bolečine in navadno ozdravljanje te hude bolezni je popolnoma brez uspeha.

Zelo važno je, da se ta bolezen naglo in točno ozdravlja, precej v začetku, kar se lahko zgodi z malo zdravilom kar je pravo sredstvo, da se bolezen odpravi, da se okus vrne in prebavila v prav in zdrav red pridejo. — Ta bolezen se imenuje „bolezen na jetrih“ in pravo in najboljšo zdravilo je „Schilker izleček“, napravljen iz zelice, ki se dela v Ameriki za zdravila A. J. White v Novem Jorku, Londonu in Frankfurtu na M. To zdravilo odpravi vzrok bolezni in bolezen samo v vseh delih prežene.

Zaloga za Štajersko, Koroško, Kranjsko, in Primorsko.

V TRSTU: Lekarna al Camello Corso 25 Giov. Batta Foraboschi; Lekarna piazza Grande: Paolo Rocca.

V Celji: Jos. Kupferschmid; Baumbachovi dediči, A. Marek; v Nemškem Landsbergu: Henr. Müller; v Gorici: I. Christofletti; v Gradcu: Fr. X. Gschihay, lekarna k sv. Ani, Minzgraben; v Celovcu: Pet. Birnbacher Jos. Nussbaumer; v Ljubljani: Jul. pl. Trukoz; v Mariboru: Jos. Noss, V. König; v Radolci: A. Roblek; v Beljaku: Kumpforti dediči; v Admontu: G. Seherl; v Rottermannu: F. X. Illing; v Hermagoru Jos. Richter; v Kamniku J. Močnik; v Lipnici: Othm. Ruschheim; v Novem mestu: Dom. Rizzoli; v Tarvis: Jan. Siegel; v Zadru: lekarna Andričič.

Vlastnik A. J. White; na debelo pri I. Harna, dipl. lekarnar, na Dunaji, II. Rafaelgasse 10, in G. et R. Fritz, drogist I. Bräunerstrasse 5, in v Budapešti: pri Jos. pl. Török, lekarnarju, Königsgasse 12.

6-6

Nagla in gotova pomoč

PLJUČNI BOLNIH

pri tuberkulozi (jetiki) v prvih dobah, pri hudem in kroničnem pljučnem katarnu, pri kašlju vsake vrste, pri pasjem kašlju, hripavosti, teskeji sapi, zaslezenju

potem pri

bramorjih, bledici, pomanjkanju krvi in pri okrevanju

po polufosfor - kislem

apneno - železnem

SIRUPU

To zdravilo se razdeli s tem, da bolniku začne jed dobro dišati i da se zadobi mirno spanje ter se okrepi vsled pomnoženja krvi, trdnost in pomnožno potenje ponačata, kakor tudi kašel vsled manj gostega slega in celijo se s pospešenjem bolni pljučni deli. Mnogo zdravniških spričal in zahvalnih pisem, kakor tudi nutanjen poduk se nahaja v knjižici dr. Schweitzerja, ki je priložena vsaki steklenici.

POHVALNO PISMO.

Gospodu lekarnarju J. HERBANY na Dunaju.

Dolgo časa sem bila tako slaba, da sem večkrat omedlela. Poskusila sem Vaš polufosfor kisli apneno-železni sirup in prav kmalu mi je zelo odleglo. Okrepila sem ter dobila veselje do jedi in k malu sem popolnoma ozdravela.

Potem pa je zbolela moja 17 letna hčerka in po izreku slavnih dunajskih zdravnikov je obdeli levi del pljuč. K malu potem jo je napadla še huda pljučnica, katero je, hvala Bogu, ugodno prešla, ali vse moči življenja so pri moji hčerki opesale in bilo se je najhujšega bati. Ker je mene Vaš apneno-železni sirup ozdravil, zato sem ga tudi svoji hčeri dajala in lahko trdim z najboljšo vestjo, da je le on mojemu detetu življenje ohranil in oslabileno moč življenja zopet utrdil. Ti vidni uspehi Vaše dobrodelne iznašbe me nagibajo, da Vam, visoko spoštovani gospod, izrokam živo zahvalo v svojem in v imenu moje hčerke. Nama je dal Vaš apneno-železni sirup zaželjeno pomoč, naj bi jo dal tudi vsem tistim, ki imajo enake bolezni.

Hitzing, pri Dunaju.

Paul Reiner,

okrajnega komisarja vdova.

CENA 1 steklenica 1 gl. 25 kr., po pošti 20 kr. več za zavo.

Prosimo, naj se izrečno zahteva apneno-železni sirup od Julija Herbany in naj se gleda na zgornji natisneno, od gosposke vpisano varstveno marko, katere mora biti na vsaki steklenici.

Glavna pošiljatelna zaloga za dežele:

Na Dunaji, lekarnica „zur Barmherzigkeit“ J. Herbany, Neubau, Kaiserstrasse, 90.

ZALOGE: Carlo Zanetti, lekarnica via nuova 27 — Na Reki: M. Searpa, lekarničar; v Gorici: G. Cristofletti, lekarničar; v Ljubljani: J. Swoboda ul. Trakotzy, lekarničar; v Pulji: A. Wassermann, lekarničar.

12-3

Velika Zaloga

KUPČIJSKIH KNJIG raznega papirja, črnila najboljsh tovaren i vseh pisarniških potrebščin.

Prevzame se tudi vezanje knjig vsake vrste.

Napravljajo se tudi obiskovalnice in druge tiskovine, vse po prav nizke cenil

se dobi pri:

A. C. Rossi-ju

v palači stare borze nasproti Lloydovi tiskarni

(3-3)

Ravnanje z vinom

se djansko uči v novo izdani knjigi z recepti, ktera obsega: navod k požlahtenju kislega, pustega natornega vina, napravljanje vina brez grozda: vina iz drožij (iz 100 litrov 1000 litrov) s pristavkom popolnoma zdravih snovi za ceno domačo pijaco, in fina vina v butelje; dalje naredbo umetne prav dobre pižave iz sadu, vinskega octa, octotce esence, žganja, ruma, likera, sadnih izlečkov, drožij, dišav, zdravilnih spiritoznih balzamov, mnila, in nad 1000 trgovinskih stvari, ktere dajejo več ko 100 % dobička. — Cena 3 fl. — Naročuje se z gotovim denarjem ali poštanim povzajem pri: Marija Hrdlička, c. k. priv. lastnica, Wien, Wieden, Hauptstr. N. 36, I. Stock 34. —

(24-2)

TEODOR SLABANJA

srebrar v Gorici

ulice Morelli štev. 17,

priporoča vis. častiti duhovščini cerkveno orodje najnovejše oblike, ki je ima. že napravljeno ali je hoče napraviti kakor se bo želelo, namreč:

altarne in bantarno križe, kanonske table, relikvijarje, kotliča za blagoslov, vodo, posode za sv. oje, držala za svete, itd.

Tudi se pri njem staro cerkveno orodje v ognju posrebrni, pozlati, izčisti in popravi; zavzuje se tudi, da bo vse po poslanih narisih, kakor se mu blagovoli narečiti, v kar naj bolj mogoče kratkem času in po nizki ceni izgotovil.

Na blagovljna vprašanja se rado voljno odgovarja in vsako blago dobro shranjeno in poštino prosto pošilja.

10-1

SADNA DREVESEA

na prodaj!

Ponujam čast. n. p. prijatlo več stotin komadov mladih dreves: razne sorte bruski, jablan in drugih dreves, ktera so od 5-7' visoka, — po prav nizki ceni.

Valentin Porenta

sadjerejec v Pevnu št. 11. pošta Škofja Loka (Bischofack).

Krompir rumeni

naj bolje sorte za sajenje ino izvrstni za mizo iz sarinjske doline, kateri v vsaki, tudi naj slabjši počenati zemlji dobro shaja; potem zanesljivo štajarsko deteljno seme po nizki ceni se dobiva pri posestniku: Jaka Janič v Zarcu (Sachsenfeld) pri Celji (Cilli) na Štajarskem.

(3-2)

Biraria Nazionale

Podpisani vljudno naznanja, da je prevzel zgoraj imenovano pivarno, v katerej se dobiva dobro pivo, izvrstno istersko vino po ceni, dobra kuhinja in točna postrežba, ter se posebno narodnjakom priporoča.

ANTON ŠARF

gostilničar (3-3)

KMETOVALCEM NA ZNANJE,

ki želijo čistih in zanesljivih semen!

Na poštenem semenu je veliko, večidel vse ležeče. Ker družbe kmetijske same ne morejo prodajalnic (štacun) imeti, da bi mogle gospodarjem stroši s poštenim semenom, zato iščejo taci trgovci, posebno pa zavodov, kateri sami pridelujejo različna semena, in reči smejo, da se jim je posrečilo, tak zavod najti

v Št. Petru pri Gradcu na posestvu grofa H. Attems a,

ki prideluje vsake sorte semen in jih prodaja po poštenu ceni. Grof Attemsov semenski zavod je prejel v mnogih razstavah toliko častnih pisem in medalij, da se po vsem tem kmetovalci, ki hočejo zanesljivih semen kupiti, zamorejo z polnim zaupanjem obrniti do Attemsovega zavoda, in zato ga družba kmetijska kranjska priporoča gospodarjem.

Grof Attemsov zavod v Št. Petru pri Gradcu izdaje vsako leto poseben katalog vseh semen, katera na svojem posestvu prideluje in po čim jih prodaja. Ta imenik je v nemškem jeziku natisnen, pa grof Attems je naši pisarnici obljubil, da hoče tudi slovenska imena dostaviti, če se bo pokazalo, da slovenski gospodarji po njegovih semenih segajo. V imenovanem katalogu pravi grof Attems:

„Mi smo porok za čistost in kaljivost semena in dajemo radi pojasniti o tem, koliko zrn vsake semenske sorte kali.“

Naročena semena se odposljejo koj na stroške in nevarnost naročnika. Zneski pod 10 gld. se zmerom po poštinih nakaznicah povzemajo, pisma in denarji pa sprejemajo se le franko in naj se adresirajo na pošto v Gradcu pod naslovom: Gräfl. H. Attemssche Samenkultur-Station in Št. Peter bei Graz.

Dobivajo se v Attemsovem semenskem zavodu različne sorte sočirja, solat, krompirja, repe, kolarab, trav, detelj, (štajarski rudeči detelji prevzame Attemsov zavod vsakako poroštvo, da je prava, frišna in čista brez predenice), žit, sadja in sadnih pešek. Gozdnega drevja ne izreja Attemsov zavod, vendar posreduje taka naročila pri drugih zavodih za 10% odškodnino.

Tinctura Rhei. Comp. vulgo
FRANCOVA ESENCA
ki jo izdeluje
GABRIEL PICCOLI
lekar „pri angelu“, v LJUBLJANI, na dunajske cesti.

Pomagala je uže mnogo tisoč ljudem k zdravju, kakor se lahko dokaže iz mnogih pohvalnih pisem. Ta esenca ozdravi bolezni v zelodu in v spodnjem životu, grižo, krč, želodčno in prehodno mrzlico, zabasjanje, hemorjide, rumenico itd., vse bolezni, ki znajo smrtno postati, ako se za časa ne ozdravi.

1 steklenica velja 10 kr.

Spod 12 steklenic se ne razpošilja, ktere skupej s zavitkom in poštno pobotnico veljajo gl. 1.40 kr. — Naroči se pri GABRIEL PICCOLI-ju, lekarju „pri angelu“ v Ljubljani, na dunajske cesti, s poštanim povzajem.

Spričala.

Prečastni gosp. Gabriel Piccoli, lekarničar „pri angelu“ v Ljubljani.

Srčno se Vam zahvaljujem za poslano mi Vašo izvrstno „Francovo esenco“, s katere pomočjo je moja žena v zelo nevarni bolezni popolnoma ozdravela. Ne bom opustil, Vašo izvrstno „Francovo esenco“ drugim bolnikom priporočati, da si z njo opomore. Se enkrat se vam z mojo ženo vred prelepo zahvaljujem in ostajem s posebnim spoštovanjem zvesto Vam udani

Valentin Lussing m. p., c. k. var. stražnik.

Blagorodni gosp. Gabriel Piccoli, lekarničar „pri angelu“ v Ljubljani.

Ko sem bil zbolel, ponudila mi mi je neka osoba eno steklenico Vaše „Francovo esence“. Rabil sem jo po receptu in imela je tako dober uspeh, da se čutim sedaj popolnoma zdrav. Prosim Vas, pošljite mi še 12 steklenic Vaše „Francovo esence“, da bodo služile nekemu prijatelju. S poštovanjem

Miha Dubič, via del Boschetto št. 14, II. piano.